

Sprawozdanie z działalności Muzeum w Koszalinie w roku 2020

1. Praca instytucji w okresie pandemii

W związku z pandemią COVID-19 muzeum dwukrotnie zamykane było dla zwiedzających, a większość pracowników przechodziła na system pracy zdalnej lub rotacyjnej.

Muzeum było zamknięte dla gości, zgodnie z rządowymi wytycznymi, w dniach 11 marca – 19 maja oraz 7 listopada – 31 grudnia, czyli łącznie przez 89 dni roboczych (co stanowiło 35% wszystkich dni roboczych w roku). Praca zdalna/rotacyjna odbywała się w okresie 26 marca – 20 maja oraz 22 października – 31 grudnia (przedłużona do 11 stycznia 2021), co razem dało 87 dni (35% wszystkich dni w roku). W pozostałych dniach dostęp dla zwiedzających został ograniczony wymogami sanitarnymi określonymi przez Sanepid.

2. Zatrudnienie

Na koniec roku 2020 w Muzeum zatrudnionych było 45 osób, z czego 43 pracowały na cały etat, jedna na pół etatu, jedna – w wymiarze 0,4 etatu.

W ciągu roku wprowadzone zostały zmiany w strukturze zatrudnienia; część pracowników objęła nowe stanowiska. Adiunkt Monika Szumowska-Chrabin została asystentem dyrektora i redaktorem wydawnictw muzealnych; adiunkt Jagoda Marciniak objęła funkcję p.o. głównego inwentaryzatora; kustosz Szymon Bednarz został głównym konserwatorem zbiorów; st. specjalista Maria Mikita i kustosz Dionizy Rypniewski, dotąd zatrudnieni w działach: sztuki współczesnej i oświatowym, powrócili na stanowiska konserwatorów zabytków; adiunkt Anna Rogaczewska została kierownikiem działu edukacji muzealnej (do działu przyjęta została latem Joanna Grela); adiunkt Jacek Adler przejął bibliotekę i archiwum; Grażyna Bezowska przeszła jako rysownik do działu archeologicznego; Ewa Kuras jako opiekun zbiorów przeszła do działu etnograficznego; mgr inż. Mateusz Szlegel na stanowisku informatyka jako administrator sieci podlega bezpośrednio zastępcy dyrektora (wcześniej stanowisko to włączone było w struktury działu rozwoju i promocji).

Z działu archeologicznego odeszła na własną prośbę Patrycja Godlewska, a umowy nie przedłużono Maksymowi Strotsenowi.

W listopadzie inspektorem RODO została mec. Patrycja Lubieniecka, po uprzedniej rezygnacji Łukasza Knopczyka z ZETO.

3. Stan zbiorów

Na koniec roku 2020 w zasobach muzeum znajdowało się 45 280 obiektów, wpisanych pod 26 810 numerami inwentarzowymi; z tego w ciągu roku przybyło 135 muzealiów wpisanych do inwentarza głównego (134 – archeologia, 1 – sztuka współczesna) oraz 26 włączonych do inwentarza pomocniczego (etnografia).

Działy muzealne prowadziły w sumie 25 ksiąg inwentarzowych głównych i dwa inwentarze pomocnicze.

Księgozbiór muzealnej biblioteki powiększył się o 23 pozycje i na koniec grudnia liczył 18 793 numery inwentarzowe.

4. Ewidencjonowanie zbiorów

W 2020 roku rozpoczęto intensywne prace nad uporządkowaniem ewidencji muzealiów oraz usprawnieniem metod zarządzania zbiorami. W tym celu przeprowadzono rozeznanie rynku i wybrano nowy program do ewidencjonowania zbiorów – Monę. Wprowadzenie go było konieczne, po tym jak użytkowany wcześniej w muzeum Musnet przestał być aktualizowany, a próby wprowadzenia Qulto ukazały jego liczne niedociągnięcia. Mona działa w Muzeum od lipca; do końca roku kustosze poszczególnych działów założyli w niej łącznie 10 058 kart, co można uznać za dobry wynik, zważywszy, że „tradycyjnych” kart papierowych, zakładanych od początku istnienia Muzeum, jest w sumie 30 714.

Dział Inwentaryzatora Zbiorów Muzealnych opracował nowe wersje dokumentów dotyczących ruchu muzealiów, funkcjonowania magazynów, prac konserwatorskich itp., zgodne z obowiązującymi przepisami. Część z tych dokumentów jest już używana podczas różnego rodzaju działań muzealnych. Ostateczne zatwierdzenie wszystkich procedur planowane jest na maj 2021 roku.

5. Wystawy

a) czasowe:

Pomimo trudnej sytuacji, w jakiej znalazły się instytucje kultury w czasie pandemii, Muzeum udało się zorganizować kilka interesujących wystaw, udostępnianych zwiedzającym w tych krótkich okresach, kiedy było to dozwolone, zawsze z zachowaniem zasad bezpieczeństwa.

Przed wybuchem pandemii w Galerii Antresola zaprezentowano tkaniny, obrazy, grafiki i kolaże koszalińskiej artystki Aleksandry Sieńkowskiej (ze zbiorów własnych muzeum). Do 16 lutego na sali wystawowej w budynku Działu Archeologii prezentowana była wystawa *Dotknij*

archeologii, przygotowana wspólnie z Politechniką Koszalińską. Kontynuowany był także cykl *Zabytek miesiąca* (prezentacja najciekawszych muzealiów z zasobów Działu Archeologii). Również na przełomie 2019/2020 roku wystawę *Muzealne Spotkania z Fotografiją* pokazywano w Muzeum Włókiennictwa Tuch+Technik w Neumünster (Niemcy).

W trudniej drugiej połowie roku udało się zorganizować trzy ekspozycje. Wystawa *Real 6*, pokazywana w dniach 20 czerwca – 16 sierpnia w Galerii Antresola, była kolejną z cyklu prezentacji dorobku artystów z różnych zakątków Polski (w roku 2020 po raz pierwszy również z zagranicy), na co dzień kontaktujących się ze sobą głównie za pomocą internetu. Pomysłodawcą takiej formy artystycznego spotkania był, podobnie jak w poprzednich latach, koszaliński artysta Wal Jarosz. Ze względu na zagrożenie epidemiczne zrezygnowano z wernisażu; ekspozycja została za to wzbogacona o nową formę – film, w którym o prezentowanych pracach opowiadali ich autorzy oraz kuratorzy wystawy.

W dniach 11-24 października w Galerii Antresola pokazana została wystawa *Leon Piesowocki. Artysta Andersa*, stanowiąca wybór z niezwykle obfitej i różnorodnej twórczości mieszkającego we Francji 94-letniego artysty. Ekspozycja, wcześniej prezentowana w Galerii Warzywniak w Oliwskim Ratuszu Sztuki, trafiła do Muzeum dzięki zaangażowaniu koszalinianki, Ireny Grobelskie-Gauthier, od lat również zamieszkałej we Francji i zaprzyjaźnionej z malarzem, oraz pośrednictwu Koszalińskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego. Otwarcie odbyło się online. Powstał też film z udziałem twórców wystawy i gościa specjalnego, prof. Jana Wiktora Sienkiewicza z UMK w Toruniu, badacza artystycznej twórczości żołnierzy gen. Andersa. Zapis godzinnej rozmowy dostępny jest na kanale YouTube.

W chacie rybackiej z Dąbek 8 września otwarto wystawę czasową *Pomorska codzienność połowy XX wieku*, która opowiada o życiu osiedleńców poprzez używane przez nich przedmioty codziennego użytku i narzędzia, zarówno te przywiezione z rodzinnych stron, jak i zastane w pomorskich wsiach.

W roku 2020 trwały prace nad scenariuszami czterech wystaw nawiązujących do fenomenu Plenerów Osieckich, których realizacja uzależniona jest od możliwości finansowych muzeum.

b) Wystawy stałe

Stała wystawa etnograficzna *Kuźnia pomorska* została przearanżowana, natomiast ekspozycja *Warsztat szewski* – po remoncie ponownie otwarta.

W listopadzie 2020 rozebrano wystawę *Koszalin 1945-2015. Od dyktatury do demokracji*.

6. Praca naukowa

a) projekty:

Dział Sztuki Dawnej opracował – wspólnie z Akademią Sztuk Pięknych we Wrocławiu – program badawczy pt. *Ewidencja witraży na Pomorzu Zachodnim*. Jest to wieloletni projekt, który ma na celu naukowe opracowanie wszystkich zachowanych na terenie Pomorza witraży z okresu od czasów nowożytnych po współczesność (w formie kart konserwatorskich dostępnych na stronie internetowej oraz w serii wydawniczej). We wrześniu odbyły się pierwsze prace terenowe z udziałem studentów Katedry Konserwacji i Restauracji Ceramiki i Szkła Wydziału Ceramiki i Szkła wrocławskiej ASP.

W listopadzie Muzeum złożyło w Narodowym Instytucie Dziedzictwa projekt pt. *Kalisko. Pomorski depozyt utensyliów jeźdźca i rzędu końskiego z późnej epoki brązu*, dotyczący konserwacji i naukowego opracowania (w formie publikacji) brązów z tzw. skarbu z Miastka. Dział Archeologii będzie go realizował wspólnie z Wydziałem Archeologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Dział Historyczny rozpoczął projekt badawczy pt. *Poszukiwania biblioteki Hakena z kościoła w Jamnie*. Rzeczona biblioteka była gromadzona przez jamneńskich pastorów od 1756 do 1945 roku. W lipcu 1947 zbiór zaginął i dopiero w minionym roku pracownikowi muzeum udało się natrafić na jego ślad.

b) Praca naukowa muzealników

Archeolog Andrzej Kasprzak pracował nad doktoratem pt. *Przemiany kulturowe na Pomorzu między Regą a Słupią od wczesnej epoki żelaza do okresu wpływów rzymskich, ze szczególnym uwzględnieniem cmentarzysk w Gostkowie, powiat bytowski, i Miechęcinie, powiat kołobrzeski*; w związku z tym przez trzy miesiące korzystał z urlopu naukowego. Złożenie pracy planowane jest na połowę roku 2021.

Przewód doktorski ma również otwarty adiunkt Jacek Adler.

Pracownicy muzeum napisali 8 artykułów naukowych i popularnonaukowych.

7. Kwerendy

Przeprowadzono 26 kwerend dla podmiotów zewnętrznych.

8. Konserwacja

Jak wspomniano powyżej, od drugiej połowy roku 2020 dział konserwatorski pracował w nowym, trzyosobowym składzie. Kierujący nim dr Szymon Bednarz uzyskał tytuł rzeczoznawcy MKiDN oraz otrzymał stanowisko głównego konserwatora Muzeum w Koszalinie.

W okresie sprawozdawczym dział wykonał: rekonstrukcję 22 przedmiotów z żelaza z okresu wpływów rzymskich; konserwację 200 przedmiotów metalowych i szklanych odnalezionych na

stanowiskach w Kościernicy (gm. Białogard) i Leszczynie (gm. Rymań); oczyszczenie i konserwację kilkunastu mebli; konserwację i rekonstrukcję tzw. skarbu z Krągłego; 60 opinii konserwatorskich.

Dwa zadania konserwatorskie zlecono podmiotom zewnętrznym. Potrzebę niezwłocznego przeprowadzenia takich zabiegów stwierdzono po skontrolowaniu warunków, w jakich przechowywane są muzealia w magazynach. Pierwszym zadaniem była fumigacja 95 zabytków drewnianych (archeologicznych, etnograficznych i sztuki dawnej), które na czas zabiegu zgromadzono w sali wystawowej w przyziemiu młyna. Fumigację przeprowadziła specjalistyczna firma z Warszawy. Drugie przedsięwzięcie to konserwacja 13 obrazów z Kolekcji Osieckiej, którą zlecono uznanej specjalistce od konserwacji malarstwa współczesnego, również z Warszawy. Na pierwszy kwartał 2021 zaplanowano konserwację kolejnych ośmiu obrazów z Kolekcji.

9. Edukacja i działania promocyjne (wykłady, prelekcje, imprezy plenerowe)

Przed wybuchem pandemii Dział Oświatowy prowadził lekcje muzealne i zrealizował program *Zima w Muzeum* (podczas ferii zimowych). Odbyły się trzy spotkania z cyklu *Wieczory ze sztuką* (w Domku Kata), *Walentynki w muzeum* oraz Giełda Kolekcjonerska. Zrealizowano również trzy tematy z popularnonaukowego cyklu *W samo południe*. Z okazji Dnia Kobiet odbył się koncert w wykonaniu podopiecznych Pałacu Młodzieży. Pracownicy Działu Archeologii i Działu Sztuki Dawnej wygłosili cztery wykłady dla mieszkańców Koszalina i Słupska.

Podczas wakacji, korzystając z kilkumiesięcznego otwarcia placówki, muzealna edukatorka prowadziła program *Lato w Muzeum*, przeznaczony dla dzieci spędzających wakacje na półkoloniach w klubach osiedlowych. Na letnią akcję złożyły się warsztaty rękodzieła oraz dwa spektakle teatralne. Oba programy wakacyjne – zimowy i letni – sfinansowane były ze specjalnych dotacji Urzędu Miasta w Koszalinie. Z okazji Dnia Ojca zrealizowano warsztaty *ZPT w Muzeum*. Pod koniec wakacji odbyły się warsztaty dla seniorów, które spotkały się z dużym zainteresowaniem dojrzałych wiekiem koszalinian; niestety po wprowadzeniu kolejnych obostrzeń program został przerwany.

W okresach, w których Muzeum pozostawało zamknięte dla gości, Dział Oświatowy realizował akcje polegające na wywieszaniu drobnych podarków na ogrodzeniu od strony ul. Młyńskiej. Na Dzień Dziecka były to balony, na Dzień Ojca „krawaty dla taty”, przed Świętem Niepodległości kotyliony, na andrzejki „zestawy” do wrócenia z wosku, natomiast na mikołajki – cukierki „krówki” z logo Muzeum. Celem powyższych akcji było nie tylko odnotowanie ważnych chwil w kalendarzu, ale także ukazanie Muzeum jako instytucji zawsze otwartej (mimo chwilowej fizycznej niedostępności) na potrzeby i oczekiwania koszalinian, starającej się utrzymać z nimi kontakt, w trudnych czasach przynieść radość i podnieść na duchu.

W Zagrodzie Jamneńskiej w okresach otwarcia placówki odbywały się warsztaty dla różnych grup wiekowych – od przedszkolaków po seniorów. Zrealizowano zajęcia z ceramiki, haftu, polichromii, druku klockowego na tkaninie i papierze, bibułkarstwa, filcowania, tkania na bardku; uczestnicy warsztatów wykonywali też lalki-motanki oraz zielniki. Osobnym wydarzeniem były zajęcia warsztatowe z okazji Dnia Ojca. Przeprowadzono 7 lekcji muzealnych z cyklu *W zagrodzie rodzeństwa Ott*. W czerwcu Zagroda zaprosiła dziesięć pań, które postanowiły przyłączyć się do akcji pt. Światowy Dzień Dziegania w Miejscach Publicznych.

W lipcu w Parku Książąt Pomorskich odbyła się impreza pn. *Piknik z Muzeum*, w której wzięło udział ok. 150 osób, przede wszystkich rodzin z dziećmi.

Jedyny w minionym roku Jarmark Jamneński (w lipcu) zgromadził ok. 350 osób. Tematem przewodnim imprezy było pszczelarstwo.

Dni Koszalina w 2020 roku zostały przeniesione do sieci; muzeum zaproponowało jednak formułę związaną z bezpiecznym wyjściem koszalinian w miejską przestrzeń i poszukiwaniem w niej śladów przeszłości. Akcja nosiła tytuł *Muzea wylogowane* i realizowana była na ulicach miasta oraz na Facebooku. Partnerem Muzeum w Koszalinie było Muzeum Obrony Przeciwlotniczej.

10. Frekwencja

Muzealne wystawy zwiedziło 5303 gości: 3053 odwiedziło siedzibę przy Młyńskiej, 2250 – Zagrodę Jamneńską.

W roku 2020 w siedzibie Muzeum przy ul. Młyńskiej odbyło się 76 zajęć edukacyjnych i warsztatów dla 1461 osób, 9 imprez plenerowych dla 383 uczestników oraz 13 odczytów i imprez promocyjnych, które zgromadziły 467 zainteresowanych. W Zagrodzie Jamneńskiej zrealizowano 147 zajęć warsztatowych i lekcji muzealnych dla 1321 osób oraz 3 imprezy plenerowe, w których uczestniczyły 383 osoby. Łącznie z oferty edukacyjnej i promocyjnej Muzeum w Koszalinie w okresie sprawozdawczym skorzystały 5023 osoby.

Łączna frekwencja wyniosła 10 326 osób.

(Szczegółowe informacje o frekwencji zawarte są w tabeli załączonej do sprawozdania.)

11. Wydawnictwa

Pod koniec roku Muzeum wydało książkę pamiątkową *Archaeologia – Pomoranica – Musealia. Studia z okazji 80. urodzin Ignacego Skrzypka*, pod redakcją naukową Andrzeja Kasprzaka, Andrzeja Kuczkowskiego i Marcina Krzepkowskiego. Wydana w nakładzie 250 egzemplarzy,

licząca sobie 676 stron publikacja poświęcona została znanemu koszalinianom archeologowi, wieloletniemu kierownikowi Działu Archeologii koszalińskiego Muzeum. Współwydawcą była poznańska Fundacja Relicta.

Adam Cieśliński (Uniwersytet Warszawski) i Andrzej Kasprzak (Muzeum w Koszalinie) wspólnie napisali pracę pt. *Nowy Łowicz – archeologiczna Atlantyda w sercu poligonu drawskiego*, Oleszno – Warszawa – Koszalin – Drawsko Pomorskie 2020 (nakład: 1000 egz.).

Do wystaw i innych muzealnych przedsięwzięć wydano: ulotkę w nakładzie 250 egzemplarzy, dwie broszury w łącznym nakładzie 500 egz. oraz 13 afiszy formatu A3 w łącznym nakładzie 130 sztuk.

Ze względów bezpieczeństwa kilka „druków” ulotnych zaistniało wyłącznie w wersji elektronicznej.

12. Rada Muzeum w Koszalinie

15 czerwca odbyło się posiedzenie Rady Muzeum w Koszalinie. Obecnych było dziesięcioro spośród dwanaściora członków rady (Prezydent Miasta Koszalina, na wniosek dyrektora muzeum, zwiększył grono doradcze o dwie osoby – wybitnych specjalistów z zakresu muzealnictwa i edukacji muzealnej: Janusza Byszewskiego z Warszawy i dra Mirosława Borusiewicza z Łodzi).

Rada przyjęła trzy uchwały: w sprawie oceny działalności Muzeum w Koszalinie w roku 2019, w sprawie zaopiniowania planu działalności Muzeum w Koszalinie na rok 2020, w sprawie zaopiniowania założeń strategicznych i programowych Muzeum w Koszalinie.

13. Inwestycje i remonty

Jednym z największych problemów Muzeum jest brak bezpiecznych dla zabytków i odpowiednio przestronnych magazynów. W 2020 roku prowadzone były intensywne rozważania nad możliwością utworzenia takich pomieszczeń. W związku z tym wykonano prace analityczne i koncepcyjne nad tworzeniem nowych przestrzeni magazynowych na parterze budynku młyna oraz opracowano dokumentację techniczną adaptacji pomieszczeń obu kondygnacji tzw. fosy na cele magazynowe.

W trosce o zwiększenie bezpieczeństwa pożarowego zamontowano nową instalację wodną systemu przeciwpożarowego (hydrant) i drzwi przeciwpożarowe na najwyższej kondygnacji kamienicy młynarza, dokonano rozbudowy wewnętrznej instalacji hydrantowej w budynku głównym przy ul. Młyńskiej oraz prowadzono prace hydrauliczne w przybudówce młyna.

Dokonano przełożenia instalacji wodno-kanalizacyjnej w kamienicy i wykonano nową instalację elektryczną w pomieszczeniu górnym w tzw. fosie.

W Zagrodzie Jamneńskiej zainstalowano system monitoringu przeciwpożarowego, a w siedzibie przy ul. Młyńskiej rozbudowano system monitoringu muzealnego.

14. Działania administracyjne

W celu uporządkowania ruchu na muzealnej posesji i zwiększenia bezpieczeństwa przebywających tam osób przyjęto nowe zasady użytkowania dziedzińca. Opracowany został regulamin, na mocy którego m.in. wprowadzono numerowane miejsca parkingowe dla pracowników Muzeum oraz wytyczono nowe wejście (przez osobną furtkę) do restauracji Gospoda Jamneńska, dzięki któremu goście Gospody nie wchodzi do niej przez dziedziniec.

15. Szkolenia pracowników

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono (ze względu na sytuację epidemiczną – online) szkolenia na następujące tematy:

- *Charakterystyka zagrożeń występujących w bezpośrednim otoczeniu: gminie, osiedlu, zakładzie pracy;*
- *Aktualizacja wewnętrznych procedur dotyczących sytuacji kryzysowych (Plan Obrony Cywilnej Muzeum, Plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych);*
- *Podniesienie poziomu wiedzy pracowników na temat zagrożeń i sposobów przeciwdziałania im.*

16. Nagrody dla Muzeum

W styczniu 2020 Muzeum w Koszalinie otrzymało Nagrodę Prezydenta Miasta Koszalina Koszalińskie Orły 2019 za rekonstrukcję Zagrody Jamneńskiej.

W październiku Zagroda została uhonorowana nagrodą w konkursie Zachodniopomorskie Wydarzenie Muzealne Roku 2019, w kategorii: działalność wystawiennicza, za „konsekwentne promowanie pamięci dziedzictwa kultury jamneńskiej oraz jej nowoczesną i wielostronną popularyzację”.

Frekwencja			
	Siedziba przy ul. Młyńskiej	Zagroda Jamneńska	Razem
Bilety normalne	656	270	926
Bilety ulgowe	1 115	1 138	2 253
Bilety bezpłatne	1 210	826	2 036
Koszalińska Karta Dużej Rodziny	9	8	17
Koszalińska i Zachodniopomorska Karta Seniora	63	8	71
Zajęcia edukacyjne i warsztaty	1 461	1 321	2 782
Imprezy Plenerowe	1 391	383	1 774
Odczyty / Prelekcje / Spotkania	467	-	467
Razem	6372	3954	10326

DYREKTOR
Muzeum w Koszalinie
[Signature]
dr hab. Zygmunt Kalinowski